

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Évesz évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy hóra 1 kor.
Lelkészek, tanítók, köznevelési jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Felolvasó szerkesztő és laptulajdonos:
Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Köcsuth Lajos-utca 22.
Telefon: 174.
Csatlakozók, postaként, vasárnap és hirtelen a lapok az utcán is árusíthatók.

Jobbra-balra.

No lám, mit meg nem ér az ember ebben a világháboruban! Oroszországban az év elején kiüthő a szent *demokrácia* és a nyakára hozott egy ügyes strébert, Kerenszkijt, aki a reakciósságban minden autokratára uralkodót felülmúlt. Radikálizmusa a forradalmi eszmék és természetesen követelményeik véres, irgalom nélküli elnyomásából állott. — Ugyanez a szent demokrácia juttatta a már betöltött magas polcára Vázsonyi minisztert s ime rövid néhány hónap alatt ott tartuak, hogy a demokrácia miniszter *talalt radikálizmussal* vádolja meg grófi kollégáját, az viszont *reakciót* vagdal az ő fejéhez. Hát így forog a világ kerekere. De tovább is forog. Oroszországban végre felülkerekedtek az igazi demokráciák és elkergették a hátukon felkapaszkodott strébert, hogy ők csinálják meg helyette a radikálizmust, amit ígért, de nem váltott be. Magyarországon pedig a demokrácia hátán felkapaszkodott arisztokraták fogják emezt elkergetni, hogy amit ez ígért, de nem akar megcsinálni, ők — *ne* csinálják meg helyette.

Lengyelország.

Ha Vázsonyi Vilmos választójogi miniszternek jövőmult, vagy — ha úgy jobban tetszik — jövőben is mult igazságügyminisztersége idejéből híres, demokráta (?) sajtócenzurája, amely most az igazat mondó fővárosi lapokat sanyargatja, hozzánk is ellátogatna, akkor is bátran megírnók e cikkünket. Nem kellene tartanunk a cenzor vörös plajbászatól, mert ebben a cikkben nem akarunk véleményt nyilvánítani a Lengyelország kérdésében most folyó diplomáciai tárgyalások felől. Amit annál kevésbé tehetnénk meg, mivel külügyi kormányunknak e kérdésben a magyar sajtóval szemben elfogult, titkolódzó magatartása folytán nekünk, vidékieknek még annyi értesülésünk sincs az eseményekről, mint amennyi a fővárosi lapoknak van. Csupán szincerizálni akarunk.

Ezt pedig nem tartjuk fölöslegesnek. Mert ugyan mi csak kicsike por-szem vagyunk a nagy kül- vagy belpolitikai kérdések elintézésére hivatott tényezők mellett, azonban szerény nézetünknek a magyar vidéki olvasóközönséggel való közlése által talán mégis tehetünk némi szolgálatot — habár közbevetve is — a fentebb jelzett politikának és így szeretett hazánknak. Arról folynak most a tárgyalások

Bécs és Berlin között, hogy Lengyelországot királysággá alakítsák s a monarchiánkhoz csatolják. Hogy ezt miként fogják megoldani s hogy e megoldásban minő szerep vagy abból milyen erkölcsi haszon jut Magyarországnak, azt a vezetéssel megbízott bölcsek fogják eldönteni.

Mink most nem erről akarunk beszélni. Hanem reá akarunk mutatni arra, hogy a lengyel kérdés megoldása a magyarok, de sőt az egész monarchia szempontjából ma már nem bírálható el úgy, minit csak egy félszázaddal ezelőtt is elbíráható volt.

Keserű igazság, de letagadhatatlan, hogy a hosszú elnyomatás általában, fajkon és népeknél pedig különösen érezteti hatását. Számatalan példa van erre a törtélemben, ma a világháboru alatt pedig különösen kézzelfogható bizonyosságokat szerepeltünk erre. Leginkább az orosz cári hatalom köréből, amelynek vasmarka teljesen összehrepeselte a szabadságra vágyódó lelkeket.

Elnék a lelki leigázottságnak egyik áldozata a lengyel nép is. Százötvenéves kancsukák egyeduralomnak sikerült annyira átalakítani a lelkeket, hogy ma már reá sem ösmerünk a Zampyskyak, Szobieszky Jánosok és Kosciuskók utódaira. Még 1848-ban nagy számban küzdöttek a magyar honvédek táborában a lengyel szabadsághősök; még az 50-es, 60-as években teli volt a politizálástól ellitlott magyar nemesség vendégszerető háza „lengyel menekült”-ekkel; még néhány évtizeddel ezelőtt nagy lelkesedéssel rendeztek Báthory-ünnepet Krakóban és szeretetük minden jelével halmozták el a határország beavatkozása folytán Budapestről arra odaérkezett egyetlen magyar polgárt. De aztán lassanként feledésbe ment a mult, kialudt a lelkesedés lángja, eloszlott a rokonszenv melege és a lengyelek — *ellentünk fordultak*.

Eleintén csak az osztrák raixrátban, az osztrák sógor nagy öröme s azoknak javára. Utóbb már az osztrákok ellen is, mig végül a világháboru kellős közepén a monarchia ellenségei, a *cséh-szláv* elemek között is megtaláljuk őket.

És megtaláltuk őket Galiciában is. És láttuk és látjuk, hogy a hosszas orosz elnyomás annyira átalakította lelki világukat, hogy már nem ragadnak valamennyien fegyvert ősi szabad-

ságuk eliprója ellen, hanem gondolkoznak, vajjon *melik* nagyhatalom védőszárnyát fogadják el inkább: a központi hatalmakét-e, vagy Oroszországét.

Igaz, hogy ezt a sajnálatos tapasztalatot nem lehet általánosítani. Voltak és vannak lengyel légióink, amelyek a központi hatalmak seregeiben küzdve szaporítják régi nemzeti dicsőségüket. Sőt mondhatni, hogy a központi hatalmak lengyel tartományainak értelmes népe mind velünk tart. Hála Istennek!

Ámde a másfél évszázaddal ezelőtt szétszakgatott Lengyelország sorsát nem lehet csupán részlegesen megoldani. A természet törvényei ellenére lehetne csak megakadályozni, hogy a háboru után teljesen egyesüljön minden lengyel. S ha ez bekövetkezik, vajjon minő helyet fog elfoglalni az új Lengyel Állam Európa jövő történelmében? A *nemzeti* érzés lesz-e náluk erősebb, amelyet az okos belátás és hála érzése is támogat, avagy az orosz elnyomatás által kifejlesztett *rajt* ösztön vaksága? Védőbástyája lesz-e a monarchiának és Magyarországnak keleten, vagy még egy újabb, önálló *szláv* veszedelem?

Súlyos kérdések, amelyeknek a megoldása is igen nehéz. De nekünk, magyaroknak el kell követnünk mindent, hogy e nehéz kérdés reánk kedvezően oldassék meg és a régi magyar-lengyel barátság visszatérjen. Akkor nem lesz baj.

Politikai hírek.

— **Uj kormánypárt.** Az új kormánypárt megalakítása nem megy olyan könnyen, mint egyesek előre gondolták. Folyik a kapacitálás és már a *hajlandóság* mutatkozik is egyes pártoknál, de eddig még nem bírták elosztatni azokat a lényeges elvi ellentéteket, amelyek közöttük fejtállanak. Különösen a két függetlenségi párttal van baj. Az Apponyipárt már hajlandó volna valamiféle kompromisszumba bele menni az együttes összeműködés kedvéért és elhittetni önmagával, hogy *már nincsenek* olyan elvi és tárgyi ellentétek közöttük és más pártok között, amint azt Apponyi mondta legutóbb egy közös banketten. Mivel azonban *Károlyi Mihály* — noha ő is „áthidaló” bizonyos ellentéteket — még mindig nyakaskodik, hát Apponyiék sem akarnak rosszabbak lenni a testvérpártinál. A kapacitálás, egyes vezető politikuskok gyarása persze nagyban folyik, amiben *Andrássy Gyula* vezet. Ő kívánja legjobban az egyesülést, hogy a koalíciós pártok szemérményeit egy egyesülés pártfegyelmébe alá szorítsa. És igen akarják még azt néhányan, akik előtt új kilátásokat nyitna meg az egyesülés. Hír van *ő miniszter* kicseréléséről, ami

igazgató, Taupner Géza dr. Kőváry Sándor és Lukács Béla szerencsétlenül járt iskolatársuk Sente Gyula sirja felett tartottak beszédet.

— **Uj bankigazgató.** A Veszprém-megyei Takarékpénztár Popper Soma főkönyvelőt helyettes igazgatóvá választotta meg.

— **Tanítóok arcképe vasuti igazolványainak megújítása tárgyában** újból felhívja a tanfelügyelőség a tanítókat, hogy azt haladéktalanul terjesszék be. A december 31-ikéig be nem küldött igazolványok megújítása tárgyában a tanfelügyelőség semmiféle lépéseket nem tesz.

— **A József kir. herceg szanatórium egyesületét** által 1917. nov. 1-én rendezett virágzás gyűjtés eredménye 834/36 korona volt, amely összeg a kórházba beküldetett.

— **Szén Veszprémben.** Végre ilyen is van; egyelőre azonban még csak elméletben. Az Orsz. Szénközpont ugyanis 30 vagon szénét utalt ki a városnak a polgármester sok sürgetésére, egyelőre azonban csak 3 vagon kokszot küldött. Ez is jobb a semminél. A városi közvélemény hivatalnál kapható jegyek ellenében mindenki vehet, amíg tart benne, de legfeljebb 5 métermázsát. — A majdan még érkező szén árát illetőleg megemlítjük, hogy a veszprémi szénbizottság azt porosz szénnél métermázsánként 13/20 (szállítónál 15/50) K, ajkai szénnél vonalánál 6/60, kicsinyben 9/40 K-ra maximalta. A kereskedők 2 K hasznót vehetnek.

— **Velencétől,** a lagunák szép városától már csak 30 kilométerre állanak vitéz csapataink. Szóval szűkül a macskanyúzós olaszok csizmája.

— **Hatósági cipőüzlet.** Dr. Bibó Károly alispán, aki a közzétételétől már a háború kezdete óta a legjobban akarattal és tudással intézi, most igen életrevaló eszmé megvalósításán fáradozik dr. Komjathy Lászlóval, Veszprém város érdemes polgármesterével. Megállapították ugyanis, hogy a kormány által cipészeknek jutaltolt cipőtalp elosztás nem vezetett a kívánt eredményre, mert a cipészek — dacára, hogy maximális áron kapták a talpat — mégis drágán dolgoztak. Sőt vidékre is dolgoztak abból, minek folytán a városi közönségnek anyaghiány miatt csakkamar nem bírtak rendelkezésre állni. Emiatt visszás állapotokon segítőndő, most hatósági cipőüzlet felállításán fáradozik az alispán és polgármester, ahol jegyek ellenében olcsó lábbeliket fognak készíteni a hadvezetőségtől igényelt bőrnagyból. Az alispán pedig felhatalmazást kért, hogy a bőrkereskedőknél a bőr kiadását kisiparosok részére lefoglalhassa s csupán igazolvány ellenében adják el egyeseknek. A műhely vezetője Szabadi Béla várpalotai cipész lesz 20 munkással.

— **Zsírszállítás — Csehországba.** A veszprémi rendőrség egyik derék és ügyes tagja, Lakatos rendőr jelentést tett a kapitányi hivatalban, hogy elejtett elégedetlenkedő szavakból az a gyanuja támadt, hogy valami tiltott zsírcsempészés készül Veszprémből. A jelentésről csakhamar tudomást szerzett a főispán is, akinek beavatkozása a megindult értekezés nyomozás sikerét csak előmozdította. Ennek során Pröder László rendőrfogalmazó megállapította, hogy hordókban 10 métermázsán olvasztott zsír fektűt a vasuti állomáson, melyet egy Broski Vencel nevű cseh ügynök vásárolt Róna Ármán helybeli mézáróstól s „Emanuel Macsesra” adott fel Csehországba „Approvia” címre. A rendőrfogalmazó megkutatja az ügynököt, de semmi egyebet nem talált nála, mint a fuvarlevélhez csatolt szabályszerűen kiállított igazolványt. E szerint tehát a rendőrség nem avatkozhatott volna a dologba, ha a fogalmazónak az az ügye ötlete nem támadt, hogy a zsír vételeit illetőleg fogja vállaltára az ügynököt. Ekkor megtudta, hogy Róna 915

koronát, (vagyis kilogrammonként 9 K 15 f.-t) vett a zsír métermázsájért, holott ez az ár csak a kicsinybeni elárúsításnál van megengedve; a zsír ára nagyban 852 kor. métermázsánként. Ez alapon a főispán nyomban intézkedett a zsír lefoglalása iránt, egyúttal pedig értesítette az orsz. közvélemény hívatalt. Dr. Török Gyula rendőrkapitány árdrágítás és áruellátás címén indított szigorú eljárást Róna mézárós ellen, akinek péncejében még 12 métermázsán szalonát és 2 és fél mázsa zsírt találtak meg. — Hát bizony ha valahol, ilyen esetben igazán helye van a kiméltelen szigoruságnak. Mert vérázító dolog, hogy amikor Veszprém város lakossága nélkülözi a zsírt és egyéb élelmiszereket, amelyeknek megszerzésében a főispán olyan önzetlennel fáradozik, akkor ennek szája elől idegen vigécek elszállítsák a zsírt; még csak nem is valami magyar vidékre, hanem legnagyobb ellenségeinknek: a cseheknek. Meg vagyunk győződve, hogy buzgó rendőrségünk kezében — uti figura docet — jó helyen van ez a botrányos ügy és az értekes nyomozás világosságot fog deríteni arra a fölöttébb érdekes kérdésre is, vajon miért adta el Róna éppen Csehországba a zsírt? Hiszen itt, Veszprémben is megfizettek volna érte akár a 20 koronát is kilogrammonként, amint hogy megfizetik némely más hentesnek is, aki annyit mér. Valamint az sem érdektelen, hogy miképp jutott az ügynök a szállítási igazolványhoz?

— 80 év. Ezt a szép életkort érte meg Kenessey Móríc udv. tanácsos, veszprémi kir. közbiztos, a város és megye ur társadalmának egyik közéleti tevékeny örvendő tagja. Az öreg urat névünnepe alkalmából számosan felkeresték szerencsés kivánságaikkal, nagy számú családja pedig szép ünnepséget rendezett. A helybeli ref. templomban hálaadó istentisztelet volt e napon.

— **Tanító személyi pótlék.** A váll. és közoktatásügyi m. kir. miniszter Matkovich Jenő bakonybéli román kath. tanítónak 400 korona személyi pótlékot utalványozott.

— **Rekvirálás.** A vármegye alispánja az egész vármegye területére elrendelte a burgonya, továbbá a takarmány és alomfélék rekvirálását. Az erre vonatkozó rendeletei falragaszokon és a vármegyei hivatalos közlönyben fog a nagyközönség tudtára hozatni.

— **Rendület az örlésről.** Vármegyénk alispánja elrendelte, hogy a malomvállalatok a felektől ítvett örlési tanúsítványokat minden hó 1- és 15-én a Haditermék kirendeltségéhez beértesítsék. — Egyúttal közli a közvélemény miniszter rendeletét, amely szerint mellányos esetekben fél- vagy egész övi gabonamennyiségre is adható örlési tanúsítvány.

— **Bezárták az ovodákat.** Vármegyénk alispánja a fellépett különböző gyermekbetegségek miatt a Veszprém városi ovodákat négy hétre bezárta.

— **200 métermázsán sárgarépa a vármegyének.** A Zöldségközpont a vármegye részére 200 métermázsán sárgarépát utalt ki, ebből azonban elsősorban a két város, Veszprém és Pápa szükséglete lesz fedezve.

— **A gyertya.** Maximálta a kormány a gyertya árát. Ezt különben fölösleges megírunk, mert ugyanis könnyen megtudhatják kedves olvasóink. Kérjenek csak gyertyát valamelyik boltban, majd megállják, hogy nincs. Elűnt, mint annyi maximált porteka.

HIRDETÉSEKET
FÖLVESZ
A KIADÓHIVATAL.

Hirdetmény.

Közvélemény, hogy a folyó évre készített jövődelem, vagyon és hadinyereség adó javaslatok folyó hó 13-tól a városi adóhivatalban 8 (nyolc) napi közszemlére lesznek kitéve, mely idő alatt azokat mindenki megtekintheti és észrevételeit az adótervezés megkezdéséig a kir. pénzügyigazgatóságnál, vagy a tárgyaló bizottság-előt megteheti.

A városi adóhivatal.

Veszprém rend. tan. város polgármesterétől.
13771/1917. szám.

Hirdetés.

Közvélemény, hogy Veszprém város területén a miniszterium által elrendelt burgonyarekvirálás f. évi november hó 8-án fogja kezdetét venni.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy ez erre vonatkozóan kiadott rendeletek határozmányaihoz szigorúan alkalmazkodjék. Veszprém, 1917. november 5.

Dr. Horváth,
h. polgármester.

Ullstein

szabásminták
átalakításokhoz is.

Állandóan
2500
modell
raktáron!

Nagy választék sőt
lőkék, fekete és dí-
vatkelmékben, tiszta
gyapjuból.

Próbaszabásminták
ingyen és bér-
mentve küldök.

Stern József

cs. és kir. udv. szállító

Budapest, IV., Kalvin-tér 1. szám.

Veszprém r. t. város polgármesterétől.
14968/1917. szám.

Felhívás.

A m. kir. honvédelmi miniszternek 22544 ein. 20 b. 1917 számú alábbi rendeletét azonnal közzé teszem és az érdekeit egyházakkal külön is közlöm.

Veszprém, 1917. november 3.

Dr. Horváth,
h. polgármester.

22544/1917. H. M. számú rendelet.

Az épületeken levő rézanyagnak kadicélokra való igénybevétele tárgyában, az 1916. évi nov. 11-ről 22190 ein. 20 b. 1916 szám alatt kelt és a „Budapesti Közlöny”-ben november hó 12-én közzé tett honvédelmi miniszteri rendelet hatályát mindazon

egyházi épületeken levő rézanyagra is kiterjesztem, amelynek önkéntes felajánlása eddig még nem történt meg.

Ezen igénybevétel alól oly esetekben, amidőn az illető épület történeti vagy művészeti értékkel bír, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Horvát-Szlavonországok területén a bán adhat felmentést.

II.

Ez a rendelet kihirdetése napján Tóp-életbe. Hatálya kiterjed a Magyar Szent Korona Országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 15. én.

A miniszter rendelete:éből:

Olvashattan aláírás
min. tan.

Veszprém r. t. város polgármesterétől.

16213|1917 szám.

Hirdetés.

Közzéteszem, hogy a vármegye alispánja az aladásra kerülő hordókért követelhető legmagasabb árakat a következőkép alapította meg:

Tölgyfából készült új boroshordó literje 60 fill.
Tölgyfából készült használható hordó 30 „
Egyéb más fából készült boroshordó 45 „
Egyéb más fából készült használt hordó 25 „

Bor vagy szesz eltartására alkalmas hordókat a megjelölt maximális árnál drágábban árulítani tilos.

Veszprém, 1917. november 6.

Dr. Horváth,
h. polgármester.

Raffia nincs és nem is lesz!!

Nyersanyag hiány miatt a papírspárga ára napról napra emelkedik.

Mindenki lássa el magát előre

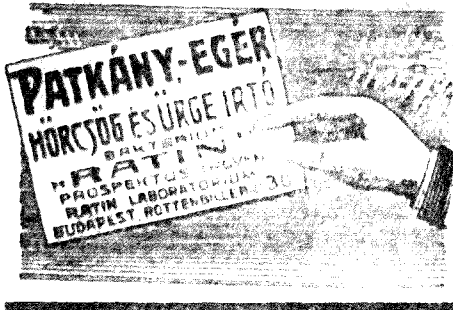
„PÁTRIA”
szőlőkötöző papírspárgával.
Ára 100 kgr.-ként K 520.—

Kapható: GOTTLIEB ÉS SCHMIEDL

„Patria papírspárga“

eladási irodája

Budapest, VII. Rakóczi-ut 6. sz.

Eladók

tenyésztő házinyulak.

Érdeklődni lehet a 7. honvéd ágyas pótltéte gazdasági hivatalában.

Veszprém, Kossuth Lajos-utca 42. sz.

Viszketőség, sömör, rüh

leggyorsabban elműszítja
a Dr. Flesch-féle eredeti

„BARNA-ZSIR“

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsételt Dr. Flesch-félet kérjünk.

Próba tégely 100 K, nagy tégely 3 K, családi tégely 9 K.

Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél Dr. Flesch E. „Korona” gyógyszerüzem, Győr.

— Nemzetközi Halottszállítási Iroda
Budapest, VI., Andrássy ut 11. — Exhumát
gyorsan és olcsón. — Minden felvilágosítást
készséggel ad.

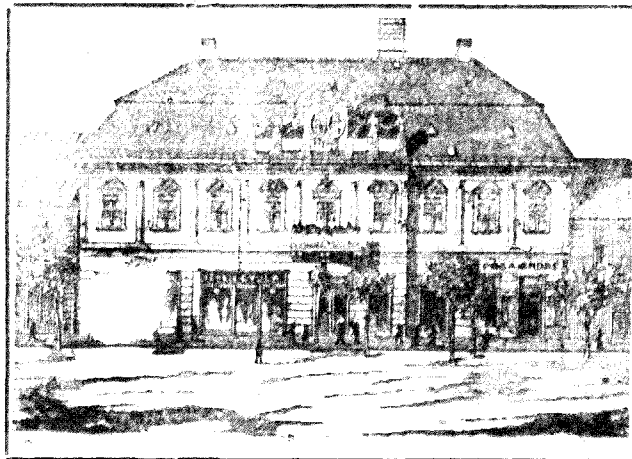
Adakozzunk az elesett hősök
özvegyei és árvái javára!

Névjegyek, stb.

mindenféle

könyvnyomdai

munkákat

szélesesen

és

jutányosan

készít

PÓSA ENDRE könyvnyomdája

VESZPRÉM, Rákóczi-tér 3. szám. (Saját ház.)

Könyvkereskedés.

(Telefon 93.)

Könyvkötészet.